

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

In die conversionis Pauli

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

In Die Conversionis Pauli.

Evang. Matth. 19. vers. 27, 30.

Celebrat hodie sancta mater Ecclesia memoriam Conversionis Pauli, quæ nobis grata esse debet

I. Ratione persona. Quamquam enim aliàs parvulus Benjamin vocatur, Ps. 68. vers. 28. & Apostolorum minimus fuit, ut ipse dicit, 1. Cor. 15. v. 9. non solum ratione staturæ, quæ non proceræ sed humilis fuit, ut Lutherus opinatur, sed etiam ratione primæ curæ, quæ vas illud Deo non cadebat ad animi sententiam, Jer. 18. vers. 4. erat enim Paulus blasphemus, persecutor & contumeliosus, 1. Tim. 1. v. 13. reverà tamen fuit etiam Benjamin dominans & præstantissimus Apostolorum, non tantum propter jus civitatis Romanæ, Act. 22. vers. 28. sed etiam propter singularem eruditionem, quam partim in Academia Tharsensi philosophicam, 1. Cor. 15. vers. 33. Tit. 1. v. 12. partim etiam ad pedes Gamalielis Theologicam Hierosolymis hauserat, Act. 22. vers. 3. in primis autem propter miraculosam conversionem, quæ subito mutatus & ex persecutore magnus Apostolus factus est, qui nomen Christi portavit coram gentibus & Regibus, & filiis Israël, Act. 9. vers. 15. quin etiam in tertium cælum raptus est, ubi audivit *ἀπὸ οὐρανόθεν*, & in Apostolatu suo plus laboravit quàm ceteri omnes, 2. Cor. 12. v. 4. seqq. tandem ut paucis multa complectar, fuit ex numero sanctorum insignium, quos Deus mirificare solet, Ps. 4. v. 4.

2. Ratione doctrine. Nullus siquidem Apostolorum tot scripsit epistolas, qua-

rum tredecim vulgò numerantur. Una ad Romanos cum 16. capp. duæ ad Corinth. quarum prior 16. posterior 13. cap. habet. Una ad Galatas, quæ sex, una ad Ephesios, quæ itidem sex capita habet. Una ad Philipenses, una ad Colossenses cum 4. cap. duæ ad Thessalonicenses, quarum prior 5. posterior 3. capita continet, duæ ad Timotheum, prior 6. posterior 4. capitibus absolvitur. Una ad Titum, quæ 3. capita habet, una ad Philemonem unius tantum capitibus epistola: De quibus Lutherus in præfatione super Genesin: Unum vocabulum in epistolis Paulinis tres orationes Ciceronis complectitur. Ipse loquitur unum verbum, quod per totum Esaiam & Ieremiam transpicit, & in uno capite tot mysteria habet, quæ vix 4. aut 5. Prophetæ explicare possunt. Petrus & Matthæus non sunt contemnendi, sed Paulus omnes superat, & B. Hieronym. quoties Paulum lego, inquit, toties mihi non verba, sed tonitrua audire videor, singula verba, singula oracula. Meritò igitur scripta Pauli veneramus, & Deo gratias agim⁹ quod tantum Ecclesiæ suæ Doctore concessit, orantes simul, ut doctrinam Pauli in nostris Ecclesiis ad finem mundi conservare dignetur, ipse enim est, qui emittit eloquium suum terræ, tunc sermo ejus velociter currit, Plal. 147. v. 15.

3. Ratione Sparta, quia vocatus est ad hoc cumpromis, ut esset Doctor Gentium, sicut ipse scribit, 1. Tim. 2. v. 7. Hanc Spartam sibi demandatam masculè ornavit, &

ab

ab Hierusalem per circuitum usque ad Illyricum omnia replevit Evangelio Christi, Rom. 15. v. 19. qui enim operatus est Petro in Apostolatam circumcissionis, operatus est etiam Paulo inter gentes, Gal. 2. v. 8. & hoc ipso ostendit, quod non tantum sit Deus Judæorum, sed etiam Deus Ethnicorum, Rom. 3. v. 29.

Laudate igitur Dominum hodie in die Pauli omnes gentes, laudate eum omnes populi, quoniam confirmata est super nos misericordia ejus, & veritas Domini manet in æternum. Halleluja, Ps. 117. v. 1. 2.

Nos sine ulteriori præloquio Evangelium prælectum ad manus sumemus, quod duabus partibus absolvitur, ut sunt

I. Petri impudentia.

II. Christi benevolentia.

J. J.

EXEGETIS.

Obstupuit sine dubio tota Regia Belsazeris, generosum & sublimem in Daniele Propheta animum divitias & honores à Rege oblatos, qualia erant: torquem aureum gestare, purpurâ vestiri, tertium in regno esse, heroicâ quadam constantia repudiasse, his verbis: munera tua sint tibi, & dona domus tuæ da alteri, Dan. 5. v. 16. 17.

Longè aliter Petrus affectus est, qui nihil frustra facere sibi firmiter proposuit, & sine dubio præmia Danieli oblata duabus manibus apprehendisset. Hinc Domine, inquit, in prælecta pericope, nos omnia reliquimus, & secuti sumus te, quid erit nobis? Quibus verbis impudentiam suam prodibitariam:

I. Meriti exaggeratione. Namecce, inquit, hoc est, probè considera, omnia reliquimus & secuti sumus te. Hâc quaestione suppedirat nobis

1. *Materiam imitandi*, ne cor terrenis apponamus, Ps. 62. v. 11. aut iisdem illaqueemur, 1. Tim. 6. v. 9. Sed prompti simus propter Deum & nomen ejus cum Petro omnia relinquere, qui enim aurum diligit, non justificabitur, &c. Sir. 31. v. 5. seqq. Aristippus Philosophus aurum suum in mare projiciebat, & cum prohiberetur ab amicis, latius est, inquit, ut hæc ab Aristippo, quam ut Aristippus ab his mergatur.

Eandem promptitudinem Scriptura in Abrahamo deprædicat, Genes. 12. vers. 4. Ebr. 11. v. 8. Julitta matrona nobilis, cum bonorum confiscatione ab Evangelii veritate hostes ipsam tentarent revocare, animosè respondebat: valeat vita, pereat pecunia, famula Christi sum. Sequamur hæc exempla, dilecti, & tempore persecutionis rapinam bonorum nostrorum cum gaudio suscipiamus, cognoscentes, quod meliorem & manentem mansionem in cælo habeamus, Ebr. 10. v. 34.

2. *Materiam execrandi*. Duo enim hinc vitia in Petro concurrunt, quæ maximè fugienda sunt:

1. *Superbia in verbis vel dictis*, quibus Christo odiosè exprobrat desertionem bonorum, quam ipsius gratiâ susceperat; Hanc inurbanitatem Christianus quilibet cavere debet. Pudeat te, inquit Siracides, beneficium exprobrare amico, cap. 42. vers. 28. quid enim exprobrabis, quod ipsi debes? Rom. 13. v. 8. Hinc pulchrè Seneca: Hæc beneficii inter duos lex est, alter statim debet oblivisci dati, alter verò nunquam accepti. Qui dedit beneficium taceat, narret qui acceperit, quod & Christus requirit, quando in eleemosynarum erogatione non vult scire sinistram, quod facit dextra, Matth. 6. v. 3.

T t

2. Fidu-

2. *Fiducia in factis.* Quia enim ad vocationem Christi omnia reliquit, jam supra modum illud exaggerat, & in opere fiduciam collocat. Sed perperam. Nam si omnia feceritis, quæ præcepta sunt vobis, dicite, servi inutiles sumus, quod debuimus facere fecimus, Luc. 17. v. 10. vera charitas non est mercenaria, inquit Bernhardus. Compensat quidem Deus pietatem ex gratia, ut patet ex testimoniis Scripturæ, Ps. 19. vers. 12. 34. vers. 10. 61. v. 6. Matth. 10. v. ult. Sed illa compensatio non ut meritum acceptanda, multo minus postulanda est, quia ex mera gratia datur, ut docet parabola Matth. 20. v. 1. seqq.

II. *Præmii postulatione.* Nam quid erit nobis, inquit, hoc est, ut Hieronym. explicat, quid præmii reportabimus? Vide te dilecti, quanti Petrus æstimet rete & naviculam suam, quales adhuc multos invenias, qui ea quæ propter Evangelii veritatem vel deserunt vel sufferunt, non satis de prædicare possunt, & cælum propterea sibi jure deberi confidunt. Sed toto cælo errant, ut patet ex Matth. 20. v. 13. Rom. 11. v. 6.

Pontificii ex hoc loco astringere satagunt

1. *Monachatum.* Sed frustra! Apostoli non sponte suâ hoc vitæ genus elegerunt, sed speciatim ad hoc ipsum à Domino vocati sunt, & propter nomen Christi, vel propter Evangelium in toto mundo per ministerium suum de prædicandum, bona sua reliquerunt. Quid hoc ad Monachos? qui sponte suâ ex opinione meriti ad statum perfectiorem obtinendum in cœnobio se conferunt, ubi lautissimè vivunt, & elemosynas pauperum in delitiis abliguriunt, viventes de tritico, & bibentes uvæ sanguinem meracissimum. Parum est: Impinguntur & dilatantur adipe frumenti, ut

Bernhardus de hoc vitæ genere loquitur. Nullum usquam in S. literis habemus præceptum, quod exemplo Apostolorum hac in partem conformare & paupertatem vere debeamus. Christus habuit oculos & pecuniam, Joh. 13. v. 29. conf. Joh. 4. v. 8. & 6. v. 7. Apostoli *trā Idia* Joh. 16. v. 32. nullibi leguntur mendicasse, sed laborarunt potius, & alios ad laborem hortati sunt Act. 20. v. 34. Joh. 21. v. 3. seqq. 1. Tim. 5. v. 13. 2. Thess. 3. v. 12. nam satius est mori quam mendicare, Sir. 40. v. 29.

2. *Calibatam.* Quia enim Petrus ait: Reliquimus omnia, uxores etiam post Apostolatam susceptam reliquisse, & officio conjugali Apostolos renunciasse, Bellarmin. inferre non dubitat, præsertim cum Christus in responsione sua explicet quasi quid per relinquere omnia intelligendum sit, nimirum pater, mater, uxor, liberi &c. v. 29. sed ex præcedenti disputatione cum adolescente divite palam fit, quod non de uxori- bus, sed de bonis & possessionibus duntaxat relinquendis hic agatur. Quod autem Christus uxorum etiam meminit, de coacta non voluntaria desertione intelligendum est, quando tempore persecutionis uxor marito à latere quasi divellitur & ad mortem raptatur, ibi cum Petro prompti & patientes esse debemus, qui uxorem suam, cum ad martyrium educeretur ita adhortatus est ad constantiam: Memineris o meæ Domini, tales sunt beatorum nuptiæ, &c. Item quando uxor deficit à fide, & cum uxore Lothi respicit, Luc. 17. v. 32. adeoque virum etiam blanditiis suis tentat, ut fidem abneget, quod Evæ praxis demonstrat, Gen. 3. v. 6. noli parere, sed desere potius uxorem, ne salutis naufragium patiaris, 1. Tim. 3. v. 19. Hæc est vera Christi sententia, aliàs

vin-

vinculum conjugii tam firmum est, ut non nisi morte solvatur, Matth. 19. v. 6. nec ullum dari potest exemplum, quod Apostolorum aliquis uxorem suam reliquerit, sed potius circumdlexerunt illas, 1. Cor. 9. v. 5. imò Paulus requirit ab Episcopo, ut sit unius uxoris vir, qui domus suæ & liberis benè præsit, 1. Tim. 3. v. 2. 4. melius enim est nubere quàm uri, 1. Cor. 7. v. 9.

De Secundo.

Restat pars altera de benevolentia Christi, quam declarat

I. *Placidâ responsione.* Meritus quidem erat Petrus & Apostoli non levem correctionem, nihilominus Christus amicè respondet, non enim clamabit, neque exaltabit, neque in platea faciet audire vocem suam, calamum quassatum non conteret, neque linum fumigans extinguet, Esa. 42. v. 2. 3.

Parem lenitatem & mansuetudinem exhibere debemus proximo nostro, quando lapsu aliquo præoccupatus est, juxta admonitionem Pauli, Gal. 6. v. 1. in primis Ecclesiarum ministri, ne debacchentur in auditores suos, quando per infirmitatem humanam fines pietatis & honestatis transgressi sunt, sed mansueti sint ad omnes, 2. Tim. 2. v. 24. & ut filios moneant, 1. Cor. 4. v. 14. cum omni patientia & doctrina, 2. Tim. 4. v. 2. si quando det ipsis Deus pœnitentiam ad cognoscendam veritatem, ut respiciant à Diaboli laqueis, à quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem, 2. Tim. 2. v. 25. 26. Si verò lenitate nihil efficitur, cornua Moïsi imponenda, & qui peccant publicè coram omnibus redarguendi sunt, 1. Tim. 5. v. 20. qui hæc in parte tacent, canes muti appellantur, Esa. 56. v. 10. & gravissimam Deo o-

lim reddituri sunt rationem, Ezech. 3. vers. 18. 19.

II. *Premii promissione,* quæ est

1. *Jurata.* Nam amen dico vobis, inquit, idque in majorem rei assertæ certitudinem, ut de eo, quod dicturus erat, nil quicquam dubitarent. Epicuræi præmium illud in dubium vocant, dicentes: vanum est servire Deo, & quid emolumentum ex ea re percipimus, quod cultum ejus exercemus, & quod pullati incedimus coram Domino exercituum. Ergò nunc beatos dicimus contemptores, &c. sed locuti sunt timentes Dominum unusquisque cum proximo suo, & attendit Dominus, & audivit, & scriptus est liber monumenti coram eo timentibus Dominum, & cogitantibus nomen ejus. Et erunt mihi, ait Dominus exercituum, in die quam ego facio, in peculium, & parcam eis, sicut parci vir filio suo servienti sibi. Tunc apparebit, quid sit inter justum & impium, & inter servientem Deo, & non servientem ei, Mal. 3. v. 14. seqq. ò beatos igitur, quorum causâ Deus jurat! ò infelices, qui nec Deo juranti credere volunt, inquit Tertullianus. Sufficeret nuda promissio, est enim Deus qui non mentitur, Tit. 1. v. 2. sed abundantius ostendere volens hæredibus promissionis immobilitatem consilii sui, interposuit jusjurandum, ut fortissimum solatium habeamus, Ebr. 6. v. 17. 18.

Attendamus igitur, ne divinam promissorum bonorum remunerationem in dubiū vocemus, sed pergamus in cursu pietatis ad præfixam metam, ut bravium vitæ æternæ consequamur, Phil. 3. v. 14. 1. Cor. 9. v. 24.

2. *Conditionata.* Nam his tantum præmiū illud promittitur, qui Christū sequuntur, veriq; & genuini ejus sunt discipuli. Errat igitur Zvinglius, quando saniores Eth-

nicos etiam vitæ æternæ participes fore statuit. Nam extra Christum non est salus, Act. 4. v. 12. Joh. 14. v. 6. vis igitur præmi-um illud consequi, cuius mentio fit in prælecta pericope, sequere Christum

1. *In fide*, ut ipsi soli adhæreas, nec declines vel ad dextram vel ad sinistram, Es. 30. v. 21. si quis enim manserit in sermone meo, verè discipulus meus est, & veritatem agnoscet, & veritas liberabit eum, Joh. 8. v. 32. à fide dependent bona opera. Nam fides per charitatem efficax est, Gal. 5. v. 6.

2. *In cruce*. Qui enim crucem suam non suscipit, & sequitur Christum, discipulus ejus esse non potest, Luc. 14. v. 27. via ad cælestem patriam est via crucis, Act. 14. v. 22. qui igitur vult cum Christo vivere & regnare, hunc etiam cum ipso pati & mori oportet, 2. Tim. 2. v. 11.

3. *In morte*. Ibi Satanas valdè occupatus est, & omnem lapidem movet, ut animam de corpore migrantem in æternam perditionem secum pertrahat. Proinde constantia tum vel maxime opus est, ut Christi fideles simus usque ad mortem, Ap. 2. v. 10. & cum lobo dicamus: Etiam si Dominus occiderit me, tamen sperabo in eo, Job. 13. v. 15.

Quod si Christum ira sequimur in fide, in cruce, in morte, sequemur etiam aliquando in luce, quemadmodum beati Apostoli Christum sequentes ipsius conciones audiverunt, miracula viderunt, & conversatione ejus jucundissima recreati sunt. Idem nobis accidet, si Christum dicto modo sequimur, quod Christum audiemus & videbimus in vita æterna à facie ad faciem, 1. Cor. 13. v. 12. & sequemur agnum quocumque ierit, Ap. 14. v. 4.

3. *Determinata*,

1. *Ratione temporis*, quando præmium illud distribuatur fidelibus. Hoc Deus reservavit sapientiæ suæ, Act. 1. v. 7. nec sibi præscribi patitur, interim certò sequetur

1. *In regeneratione*, id est, exponente Hieronymo: quando mortui de corruptione resurgent incorrupti, & caro regenerabitur per incorruptionem, sicut anima nostra regenerata est per fidem, ut Augustinus habet.

Expectemus igitur *παλιγγενεσίαν* in novissimo die, quæ mundus renovabitur 2. Pet. 3. v. 13. Es. 65. v. 17. Ap. 21. v. 1. *Der Himmel* inquit Lutherus, *der Jesu under sein Betel oder Wochen-Kleid an hat*, *der wird alsdann sein Sonntags-Kleid anziehen*. Mortui prodibunt de sepulchris suis *ἐν ἀφθαρσίᾳ*, 1. Cor. 15. v. 42. & corpora habebunt instar solis coruscantia, Matth. 13. v. 43. viventes adhuc mutabuntur *ἐν ἀτόμῳ, ἐν ἰπῆ ὀφθαλμοῦ*, 1. Cor. 15. v. 52. imò omnes creaturæ à corruptionis servitute tum liberabuntur, cui præter voluntatem suam subiectæ sunt, Rom. 8. v. 20. 21.

2. *In Christi manifestatione*, quando apparebit in nubibus cæli, & sedebit in throno gloriæ suæ, ut judicet orbem terrarum in justitia, sicut Pater ab æterno decrevit, Act. 17. v. 31. tunc justum erit apud Deum retribuere afflictionem his qui affligunt nos, & nobis qui tribulationem patimur, requiem cum omnibus fidelibus, 2. Thess. 1. v. 6. 7. unusquisque enim referet, quod in corpore suo fecit, sive bonum sive malum, 2. Cor. 5. v. 10.

Elucescit hinc:

1. *Judicii veritas*, contra empæctas, qui dicunt adhuc: Ubi est promissio adventus ejus? 2. Pet. 3. v. 3. 4. conclusit Dominus, quis mutabit? Esa. 14. v. 27. imò si parùm hoc est, jura-

juravit in prælecta pericope : Amen dico vobis, vos qui secuti estis me in regeneratione, quando filius hominis sedebit in throno suo, &c. juravit per semetipsum, verbum in iustitia egressum est de ore ejus & non revertetur, *El. 45. v. 23.* hujus juramentivigore nos omnes coram tribunali Christi sistemur, ut Paulus concludit, *Rom. 14. v. 10.*

2. *Christi majestas.* Ipse enim iudex erit, qui sedebit in throno gloriæ suæ, ad dextram nimirum virtutis & iniquitatis, *Luc. 22. v. 69.* quod nulli unquam angelorum contigit, *Ebr. 1. vers. 13.* Ergo in throno majestatis & gloriæ sedere nihil aliud est, quam infinita virtute & majestate omnes creaturas & opera manuum Dei potenter gubernare à modo & usque in seculam seculi, *Psal. 110. vers. 1. 1. Corinth. 15. v. 25. Ephes. 1. v. 21. Psal. 89. v. 37. 38.*

Excitet hæc consideratio

1. *Apud impios respicientiam,* ut à peccatis desistant, dum adhuc porta gratiæ patet, & dies salutis extenditur, nisi cum virginibus fatuis excludi velint à consortio sponsi, *Matth. 25. v. 12.*

Ergo quisquis es, singulis horis cogita, quo singulis momentis properas, inquit Bernhardus. Recedat amor præsentis seculi, in quo nullus ita nascitur, ut non moriatur, & succedat amor futuri seculi, in quo sic omnes vivificantur, ut deinceps non moriantur. Beati servi, quos Dominus cum venerit vigilantes invenerit, *Luc. 12. v. 36.*

2. *Apud pios confidentiam.* Nam iudex in novissimo die erit filius hominis, frater noster, sponsus noster, pastor noster. Quid igitur trepidatis vos mei? Attollite capita vestra, quia redemptio vestra appropinquabit, *Luc. 21. v. 28.*

2. *Ratione ponderis.* Tribulatio quam

in hac vita patimur levis est momentanea, sed ponderosa gloria sequetur olim, ut Paulus ait, *2. Cor. 4. v. 17.* hanc Christus etiam discipulis suis promittit, & tribus quasi classibus complectitur. Nam pertinet ad gloriam illam

1. *Gloriosa sessitatio.* Sedebunt enim unusquisque in throno suo, inquit Christus, quod non desellis quibusdam materialibus, sed de futuro, qui ipsis in extremo iudicio obtinget, excellenti honore & ineffabili gloria, accipiendum est.

Hic sæpe fit, ut pii & fideles propter Evangelii veritatem de solio dignitatis & honoris politici deturbentur, & à mundo *περιφύματα* habeantur *καὶ κἀθίσταται*, *1. Cor. 4. v. 13.* fit, ut nullibi fixam sedem inveniatur, sed exulent ferè semper cum Elia, *1. Reg. 19. v. 4.* seqq. aut sedeant cum Daniele in spelunca leonum, *Dan. 6. v. 16.* seqq. aut cum Petro in carcere, *Act. 12. v. 4.* aut cum Bartimæo in via, *Luc. 18. v. 35.* aut denique cum Israelitis captivis ad flumina Babylonis, *Pl. 137. v. 1.* Confidite fratres, non dabit Dominus in æternum fluctuationem iusto, *Pl. 55. v. 33.* dies non procul abest, qua thronus tibi ponetur ad sedendum. Hostes verò & persecutores tui de sedibus suis deicientur, & in abyssum æternæ condemnationis præcipitabuntur, ubi jacent impii tanquam oves, & mors depascet eos, *Pl. 49. v. 15.*

2. *Mundi iudicatio.* Judicabunt enim duodecim tribus Israel, qui resistentes Spir. S. Evangelium, quod ipis primum annunciarı oportebat, repellebant, & seipfos indignos faciebant æterna vita, *Act. 13. v. 46.* imò totum mundum tanquam assessores iudicabunt & condemnabunt, *1. Corinth. 6. v. 2.* pronunciantes sententiam juxta Scripturam, quam consignarunt ipsi dum Apo-

Tt 3,

stolatu

stolatu suo adhuc defungerentur in terris, Ap. 20. v. 12.

Surget tunc Regina Austri, Mat. 12. v. 42. surgent Ninivita, surgent Sodomita, & accusabunt Judæos & omnes illos, qui lucem Evangelii habent, & in illa tamen ambulare nolunt, Matt. 11. v. 14. Surgent Pastores & accusabunt auditores suos, qui contradicentes ipsis verbo prædicato obedire noluerunt, Jer. 44. v. 16. surgent pii magistratus, & subditos suos accusabunt, qui legibus & statutis ipsorum se noluerunt subicere, sed pro symbolo habent, quod Sap. 2. v. 11. episcopi pronunciant: Fortitudo nostra lex justitiæ, id est, quemadmodum vertit Lutherus: *wer nicht thun kan was ihn gelüftet/der gilt nichts.* Surgent omnes pii, accusabunt & judicabunt omnes à quibus hic oppressi & defraudati sunt. Tunc justo loquendi dabitur licentia, qui hic semper tacere cogitur, impius autem qui hic primas obtinebat, & iniquitatem de excelso loquebatur, Ps. 73. v. 8. obmurescet, & intra se dicet cum gemitu spiritus: Hic est quem habui aliquando in derisum, & in similitudinem improprii. Ego insensatus vitam illius æstimabam insaniam, & finem illius sine honore: sed ecce computatus est inter filios Dei, & inter sanctos fors illius, Sap. 5. vers. 3.

3. *Centupla recuperatio.* Quisquis enim reliquerit domus, aut fratres, aut sorores, &c. inquit Christus, centuplum accipiet, & vitam æternam hæreditabit. Ubi duplicem Christum discipulis suis remunerationem pollicetur,

1. *In vita presente*, ut Marcus expressè addit, Marc. 10. v. 30. ibi sæpè pii confessores plures domos, agros, liberos, &c. accipiunt, quàm propter nomen Christi relique-

runt, ut testatur, exemplum Josephi, Gen. 41. v. 51. vel benefactores nanciscuntur, qui ipsos non solum relictis suis excipiunt, sed etiam victum & amicum procurant, ut docet exemplum Moïsi, Ex. 2. v. 21. & Davidis, 1. Sam. 27. v. 2. vel etiam per Dei gratiam animum habent suam sorte contentum, ut cum Paulo possint satiari & esurire, abundare & penuriam pati, Phil. 4. v. 12. & ita sunt omnium ditissimi, qui nihil habentes omnia possident, 2. Cor. 6. v. 10.

2. *In vita sequente.* Nam vitam æternam hæreditabunt, inquit Christus, non quidem ut Pontificii opinantur, ex condigno, propter merita operum, sed ex gratuito Dei dono, Rom. 6. v. 23. Eph. 2. v. 8. nam opera justitiæ quæ fecimus nos condigna non sunt ad futuram gloriam, Rom. 8. v. 18. sed pro detrimentis & stercorebus reputantur, Phil. 3. v. 8. hinc Christus utitur vocabulo κληρονομίαι, hæreditabit, quod fit ex promissione, ad exemplum Abrahæ Patris nostri, non ex opere. Si enim ex lege esset hæreditas, jam non ex promissione, Gal. 3. v. 18. Per hanc hæreditatem omnia nobis *ἐκείντα πλάσιονα* restituentur, quæ hic propter Christum & Evangelii veritatem amisimus.

Pro patria & tuguriolo, quod in exilium relegati hic reliquimus, dabitur nobis patria cælestis, & domus non manu facta, sed æternum perdurans in cælis, 2. Cor. 5. v. 1.

Pro agris, pratis & hortis paradisi cælestis, qui ex utraque parte ligno vitæ confitus est, quod affert fructus duodecim, & per menses singulos fructum suum affert, & folia ejus ad sanitatem gentium, Apoc. 22. v. 2.

Pro valle lachrymarum domicilium beatorum, ubi non amplius auditur vox fletus & vox clamoris, Esa. 65. v. 19. sed abundantia gaudiorum in seculum, Ps. 16. v. 11.

Imò

Imò parentes, liberos, conjuges, &c. quibus hîc per mortem orbatî sumus, recipiemus omnes in gloria, unde dies iudicii vocatur *χρόνος ἀποκατάστασις*, Act. 3. v. 21.

III. *Salutari admonitione.* Multi autem primi erunt novissimi, & novissimi primi. Quo Christus epiphonemate iustitios propriâ sanctitate & meritis turgentis quasi & gloriantes retundit, ne relinquentes patrem, uxorē, liberos, domos, agros, &c. tempore persecutionis meritum aliquod in eo quarant, sed à solius Dei gratia in vera eorū dis humilitate pendeant. Qui enim si-

bi imaginantur se primos esse, & instar Pharisæi alios contemnunt, Luc. 18. v. 11. novissimi evadent, & iustitiam coram Deo valentem nunquam consequentur, Rom. 10. v. 3. nam respicit Deus pauperculos & contritos spiritu, & trementes sermones ejus, Es. 66. v. 2.

Faxit Deus T. O. M. ut posthabitis terrestribus cœlestia semper meditemur, & remunerationem his qui Christum sequuntur juramento promissam, tandem etiam consequamur, qui vivit & regnat in secula seculorum, Amen.

In Feria Purificationis Mariæ.

Evang. Luc. 2. v. 22 32.

IN V. T. duo agni anniculi quotidie immolandi erant, alter manè & alter vesperi. Hoc erat holocaustum perpetuum, quod apud omnes posteros observari oportebat, Exod. 29. v. 38. 39.

Egregia figura, quæ in Christo complementum adepta est. Nam is legis finis est, Rom. 10. v. 4. & pro umbra corpus substituit, Eb. 10. v. 1. hinc dicitur agnus Dei, qui tollit peccata mundi, Joh. 1. v. 29. nec tantum manè, hoc est, in infantia sua tanquam sacrificium in templo Hierosolymitano, sed vesperi etiam, id est, in perfecta sua & virili ætate, in ara crucis oblati est Patri in odorem bonæ fragrantiae, Eph. 5. v. 2.

De matutina oblatione agit prælecta pericope, quam sine ulteriori præfatione ad manus sumemus, & in tribus partibus explicabimus. Videbimus enim

I. *Christi præsentationem.*

II. *Simeonis commendationem.*

III. *Cygnæam modulationem.*

J. J.

EXEGESIS:

DE ultimo templo Hierosolym. prædixit Haggæus, quod gloria ejus major futura sit, quam erat gloria templi Salomonæ, c. 2. v. 8. hoc mirum alicui videri poterat, quia in secundo templo defuit 1. *arca fœderis cum propitiatorio*, ex quo Deus ad Israëlitas loquebatur, 2. *sacer ignis* 3. *Vrim & thumim* in pectorali, 4. *tabula Decalogi* 5. *donum prophetiæ*. Sed quando consideramus, quod Christus præsentia, doctrina & miraculis suis templum illud decoravit, facile subscribemus vaticinio superius allato. Initium factum est in hodierna præsentatione & oblatione, cujus hîc describitur

I. *Tempus.* Nam postquam completi fuissent, inquit Evangelista, dies purificationis eorum secundum legem Moïsis, & respicit:

*paulo aliter
Buxfordi Lex.
Habr. p. 348.
ubi nulla fit
mentio tabulae
v. decalogi.*